MODULEBESCHRIJVING

Toxisch gedrag op de werkvloer: herkennen en aanpakken

Adaptieve module | ~20 min

Toxisch gedrag is zelden zo duidelijk als een aanval: het put mensen uit met kleine, schijnbaar onschuldige speldenprikken, tot het de weg vrijmaakt voor intimidatie. Deze module geeft eerst woorden om het te benoemen: vier soorten en voor elke soort een passende reactie. Daarna krijgen leidinggevenden die een klacht over intimidatie ontvangen een aanpak in zes stappen. Die stappen helpen hen onpartijdig te blijven, niet de verkeerde als schuldige aan te wijzen en de zaak over te dragen.

LEERDOELEN

01 De vier soorten toxisch gedrag herkennen, van aantasting van de arbeidsomstandigheden tot geweld, ook in hun subtiele of digitale vormen.

02 Elke soort toxisch gedrag met de juiste reactie aanpakken: rollen verduidelijken, spreektijd garanderen, grenzen stellen, sanctioneren.

03 In zes stappen reageren wanneer een medewerker zich over intimidatie beklaagt, zonder te vroeg partij te kiezen of er alleen voor te staan.

04 Als slachtoffer of getuige toxisch gedrag kunnen benoemen, afwijzen en melden, ook tegenover iemand in een gezagspositie.

DOELGROEP

Slachtoffers, getuigen of leidinggevenden die met toxisch gedrag te maken krijgen en het willen leren benoemen en erop reageren.

- **Voorkennis:** geen

VERLOOP VAN DE MODULE

Zelfstandig, met oefeningen die zich aanpassen aan de deelnemer.

1 **Zelfscan**: op 9 dimensies, om de eigen werkwijze in kaart te brengen en gericht te oefenen.

2 **Video van een expert**: van 10 minuten, met 3 denkpauzes.

3 **Praktijksituaties**: 2 eerste situaties, gekozen op basis van de zelfscan, daarna 16 optionele situaties. Bij elk antwoord volgt feedback: het effect ervan en een tip om verder te komen.

4 **Voornemen met datum**: een actie om uit te proberen, door de deelnemer zelf geformuleerd of gekozen uit de voorstellen.

5 **Samenvattingskaart om te downloaden**: kernpunten, vragen, voornemen, persoonlijke notities en checklists.

TOETSING EN AFRONDING

Drempel: 80%

De score houdt rekening met de antwoorden in de praktijksituaties, het geformuleerde voornemen en, waar van toepassing, aanvullende leeractiviteiten. Voor afronding zijn een voornemen en een score van minstens 80% nodig.

METHODEN & MODELLEN

- Typologie van de 4 categorieën toxisch gedrag – geïnspireerd door Marie-France Hirigoyen (Malaise dans le travail, 2001), in het verlengde van het baanbrekende werk van Heinz Leymann over mobbing (LIPT-vragenlijst, 1990)
- Aanpak in 6 stappen bij een klacht over pesten of intimidatie – Afthonios-methode
- Concrete handelingsadviezen voor elk van de 4 categorieën – bijdrage van Afthonios

BRONNEN & REFERENTIES

- Marie-France Hirigoyen, Le harcèlement moral, 1998; Malaise dans le travail, 2001 – typologie van vijandig gedrag
- Heinz Leymann – LIPT (Leymann Inventory of Psychological Terrorization), 45 vijandige handelingen, mobbing (jaren negentig)
- Frankrijk – wet nr. 2018-771 van 5 september 2018: aanspreekpunt voor seksuele intimidatie (référent harcèlement sexuel) in bedrijven met 250 of meer werknemers, artikel L.1153-5-1 van de Code du travail
- WHO (2022) – richtlijnen over mentale gezondheid op het werk

Een module van Afthonios.com.

Inhoud gecontroleerd op 13 oktober 2026